

K. = Kisalföld

LSz.= Levéltári Szemle

NyK. = Nyugati Kapu

SH = Soproni Hírlap

SSz. = Soproni Szemle

2006. LX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM / 198SOPRONI ARCOK / 209Kubinszky Mihály: Rosenstingl Antal építész-mérnök (1906-1971)

209 Kubinszky Mihály: Rosenstingl Antal építész-mérnök (1906-1971)

Sopron 20. századi építési-építészet-i tevékenységének egyik markáns egyénisége 1906. január 30-án, száz évvel ezelőtt született városunkban. Emlékezzünk meg róla!

Itt járta iskoláit. A soproni Széchenyi reál-gimnázium padjában együtt ült Friedrich Károllyal, városunk kulturális életének neves és ismert egyéniségével. Az érettségét követően a budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemre iratkozott be, ott 1929-ben építész-mérnöki oklevelet szerzett. A budai Szent Imre kollégiumban lakott, szorgalmasan tanult és rajzolt. Középiskolások instruálásáért kapott díjából egészítette ki a kisiparos édesapától kapott ellátmányt. Akkor ritka volt, hogy valaki öt év alatt elvégezze az egyetemet. Neves tanárai voltak, az építőmunka humán és technikai oldalát egyaránt megismertették a hallgatókkal. Az ő érdeklődése mindkét irány felé nyitott volt, miként később az életben is. Statikai számításokat készített, de az alapos építész-történeti ismereteket kívánó műemlékvédelemnek is – éppen az e műfajban nagy feladatokat rejtő és lehetőségeket kínáló soproni belvárosban – egyik korai művelője lett. Az élet az építés-kivitelezés felé terelte, Sopronban ezért inkább mint építési vállalkozót őrzi az emlékezet.



2101930-ban áll munkába; Hárs György, majd Füredi Oszkár soproni építészeknek végzett rajzi munkákat. 1932-ben egy negyed évig Sopron város mérnöki hivatalánál a Lőver szálló tervpályázaton dolgozott. Később, 1934-ig, a nála egy évtizeddel idősebb Füredi Oszkár vállalkozásának alkalmazottja volt, immár építésvezetőként is. Füredi jeles tervező és ismert vállalkozó volt, éppen ezekben az években a modern építészet egyik kibontakoztatója Sopronban és Brennbergbányán. Rosenstingl e munkáiban részt vett, segített, kivitelezett. 1935-ben átvette, megvásárolta Hárs György megszüntetett építési vállalkozását. Füredi amúgy is visszavonult az építkezésektől és kizárólag a tervezésnek szentelte magát. Versenytárgyalások eredményeként Rosenstingl számtalan neves, nagyrészt mai napig ismert soproni építkezést vállalt, vezetett, adott át. Köztük az OTI rendelőintézetet, ahol a modern építészet egyik ismert egyéniségével, Major Máté későbbi műegyetemi professzorral dolgozott együtt, miután Major Máté volt az OTI műszaki ellenőre. Az ő vezetésével építették meg többek között a Lőver szállót (később Csepel üdülő, majd Maroni), a Szent István templomot, valamint az 1938-ban megnyitott Mátyás király utca 7. és 13. számú társasházakat, az ipari létesítmények közül pedig az Ágfalvi úti Fésűsfonó-gyárat és a Kőszegi úti Selyem-ipart. Dolgozott a Petőházi cukorgyárnak is. A Töpler-lővert Rosenstingl Antal tervei szerint alakították át 1943-ban kápolnává a Szent Domonkos-rend konviktusa részére. Egy évvel később ez lett az újonnan alakított – ma Szent Margit nevét viselő – plébánia kápolnája. 1942-től egészen haláláig a Soproni Katolikus Konvent minden építési munkáját intézte, illetve végezte. Életpályájának kimagasló munkája – röviddel a második világháború végét követően – a Szent György templom belső terének helyreállítása volt, ahol a háborús sérülések révén kibukkantak a középkori részletek, és jeles képzőművészek közreműködésével sikerült a szép stukkós mennyezetet is megmenteni. Itt együtt dolgozott a neves műemlékes szobrászművésszel,

Szakál Ernővel. A háborúban ugyancsak sérült Szent Orsolya-rendi templom helyreállítása is nehéz feladatot jelentett, itt is Szakál Ernő volt a munkatárs. Rosenstingl Antal ezekkel a munkákkal a műemlékvédelem bontakozó új szervezete felé is fordult, ennek később, 1956 után, rövid ideig első soproni vezetője volt.

1948-ban vállalkozását államosították, a többi soproni építőkkal együtt a Soproni Magasépítési Nemzeti Vállalatba olvasztották. Szakemberek hiányában a pártállam kénytelen volt a korábbi vállalkozókat megtartani, a vállalkozók pedig más munkalehetőség hiányában kénytelenek voltak ezt elfogadni, és immár alkalmazottként dolgozni a tőlük elvett készletekkel, szerszámokkal, állványanyaggal, gépekkel. Mindkét oldal fogcsikorgatása évekig érződött. Rosenstingl Antal volt az államosított vállalkozók között mint mérnök a legmagasabban képesített, és egyben a legnagyobb szakmai tudással is rendelkezett. Így ő lett az új állami vállalat műszaki osztályának a vezetője.

Rosenstingl Antal jeles műszaki gondolkodásmódját mi sem bizonyította élénkebben, mint az 1968-ban épített Sörházdombi kilátó. Itt 1939-ben az országos geodéziai felméréshez ácsolt gúlát építettek, amelyet a közönség kilátóként megkedvelt, de a háború megtépázta; anyagát végül is eltűzelték. Az új kilátó egy hasáb alakú magas szerkezet volt, amely azzal tudott a fák közé simulni, hogy nem a szokásos oldalsó támaszok rögzítették, hanem egy, a talajba betonozott tömbhöz volt acélsodronnyal lekötve. Kár, hogy a fából épített kilátótornyok általában rövid életűek – ezt is utolérte [211](#)a sors, amikor a környező fenyők már amúgy is túlnőtték. Egyszer azt mondta nekem, hogy az építész egyik legszebb feladata egy régi épület korszerűsítése. Ezen sokszor gondolkodtam, s úgy hiszem ez a megnyilatkozás sokat elárul Rosenstingl Antal egyéniségéből és lehetőségeiből: Sopronban erre nagy szükség volt és van. Egy korszerűtlenné vált épületet a fiatalabb nemzedék igényeihez igazítani valóban nemes feladat. Azt korszerű szerkezettel megmenteni pedig egyaránt műemlékvédelem és – sokszor bonyolult – építéstechnikai munka.

Széleskörű műveltséggel, alapos építéstechnikai szakismeretekkel felvértezett, csendes, mélyen vallásos katolikusnak, mindig határozott véleményt képviselő embernek ismertem meg. Felesége és fia nyugodt és biztos családi háttérrel jelentettek számára. A politikától távol tartotta magát, pártnak nem volt tagja. Száraz humora az építőipari kollégák összejövetelén mutatkozott meg. Mindenki tisztelte és szerette. Kerek harmincöt évvel ezelőtt, 1971. november 22-én, olyan csendesen távozott a soproni építészek köréből, mint amilyen szerényen élt addig közöttünk.

2006. LX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM / 198SOPRONI ARCOK / Cs. Plank Ibolya: Diebold Károly (1896-1969) Kiállítás, HAP Galéria, 2005. január 31.*

**Cs. Plank Ibolya: Diebold Károly (1896-1969)
Kiállítás, HAP Galéria, 2005. január 31.^{*(298)}**

Előljáróban szeretném megköszönni a kiállítás házigazdájának, Winkler Barnabásnak azt a lehetőségét, hogy Budapesten először bemutatásra került egy olyan fényképanyag, amelynek szerzője már régen megérdemelte volna a hírverést, akár úgy, mint városfényképész, akár úgy, mint egy kvalitásos, sokat kísérletező fotográfus. Már a felkészülés során tapasztaltam, hogy Diebold Károly neve meglehetősen tisztán és ismerősen cseng mindazok körében, akik Sopron és környéke műemlékeivel foglalkoznak. Az igazsághoz azonban hozzátartozik, hogy akik nem érdekeltek ezen a területen, azok viszont szinte semmit sem tudnak róla. Kiállítást is csak Sopronban rendeztek a képeiből: az elsőt 1956-ban, az utolsót 1994-ben. Mindez azt sugallja, hogy az ő működése elsősorban a soproniak számára nagy érték, hiszen a fényképész legnagyobb erényének éppen azt tartják, hogy enciklopédikus teljességgel